

OPINIA PRAWNA

Autor opinii: adwokat Jan Łukowski

Przedmiot opinii: Legalność wyboru Prezesa Zarządu Walnego Zgromadzenia Sprawozdawczo-Wyborczego Delegatów Polskiego Związku Kolarskiego w dniu 12 października 2024 r.

Miejsce i data sporządzenia opinii: Poznań, 31 października 2024 r.

I. Wstęp

1. Podstawa prawna informacji:

- a. Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach,
- b. Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie,
- c. Statut Polskiego Związku Kolarskiego,
- d. Uchwała Zarządu Polskiego Związku Kolarskiego nr 01/08/2024 z dnia 12 sierpnia 2024 roku w przedmiocie zwołania Sprawozdawczo-Wyborczego Walnego Zgromadzenia Delegatów Polskiego Związku Kolarskiego na dzień 12 października 2024 roku w Pruszkowie,
- e. Uchwała Zarządu Polskiego Związku Kolarskiego nr 02/09/2024 z dnia 12 września 2024 roku w przedmiocie zatwierdzenia podziału mandatów delegatów na Walny Zjazd Sprawozdawczo-Wyborczy Polskiego Związku Kolarskiego w dn. 12 października 2024 roku,
- f. Regulamin obrad Sprawozdawczo-Wyborczego Walnego Zgromadzenia Delegatów Polskiego Związku Kolarskiego w dniu 12.10.2024 r. („Regulamin”),

2. Niniejsza informacja prawna została sporządzona na zlecenie Marka Leśniewskiego, delegata na zjazd i kandydata w wyborach na stanowisko Prezesa Zarządu Polskiego Związku Kolarskiego w trakcie Walnego Zgromadzenia Sprawozdawczo-Wyborczego Delegatów Polskiego Związku Kolarskiego (dalej „PZKol.”) w dniu 12 października 2024 r. w Pruszkowie.

3. Przedmiotem analizy jest odpowiedź na następujące pytania:

- 1) Czy Komisja Wyborczo-Skrutacyjna jest ciałem posiadającym kompetencję do wiążącego ustalenia ważności głosu zaznaczonego na karcie do głosowania?
- 2) Czy brak zgody wśród członków Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej co do wyników liczenia głosów można uznać za sprawę sporną związaną z trybem i przebiegiem Zgromadzenia, o której rozstrzygnięciu decyduje Prezydium Zgromadzenia?
- 3) Czy delegatów Walnego Zgromadzenia Delegatów PZKol. z dnia 12 października 2024 roku obowiązywała instrukcja głosowania określająca wygląd znaku-głosu oddawanego w głosowaniu tajnym?
- 4) Czy kwestionowane dwie karty wyborcze zawierają ważnie oddane głosy?

-
- 5) Czy Prezydium Walnego Zgromadzenia Delegatów PZKol. ma obowiązek poddania pod głosowanie delegatów wniosku o powtórzenie wyborów na Prezesa Zarząd PZKol.?
  - 6) Czy w świetle powyższego, w sposób skuteczny i zgodny z przepisami dokonano wyboru Marka Leśniewskiego na Prezesa Zarządu Polskiego Związku Kolarskiego podczas Walnego Zgromadzenia Sprawozdawczo-Wyborczego Delegatów PZKol. w dniu 12 października 2024 roku?

II. Przebieg Walnego Zgromadzenia Delegatów PZKol. w dniu 12 października 2024 roku.

W dniu 12 października 2024 roku odbyło się Walne Zgromadzenie Sprawozdawczo-Wyborcze Delegatów Polskiego Związku Kolarskiego (dalej jako „Zgromadzenie”). Zgromadzenie to zostało zwołane przez Zarząd PZKol. uchwałą nr 01/08/2024 z dnia 12 sierpnia 2024 roku w przedmiocie zwołania Sprawozdawczo-Wyborczego Walnego Zgromadzenia Delegatów Polskiego Związku Kolarskiego na dzień 12 października 2024 roku w Pruszkowie. Wskazana uchwała została opublikowana na stronie internetowej PZKol. w dniu 13 sierpnia 2024 roku (<https://www.PZKol.pl/aktualnosci/1778,walny-zjazd-sprawozdawczo-wyborczy.html>). Według posiadanych informacji we wskazanym przez Zarząd miejscu i terminie obecnych było 70 delegatów. Delegaci na Zgromadzenie wybrali Prezydium Zgromadzenia w osobach przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego oraz sekretarza. Delegaci na Zgromadzenie zatwierdzili Regulamin obrad zaproponowany przez Zarząd, do którego naniesiona została poprawka umożliwiająca transmisję z obrad, a także – z poprawkami – Porządek obrad zaproponowany przez Zarząd.

Dokonano również wyboru członków czteroosobowej Komisji Mandatowej, Uchwał i Wniosków, a także czteroosobowej Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej. Każda z Komisji wybrała ze swojego grona Przewodniczącego Komisji.

Zgromadzenie realizowało kolejne punkty zatwierzonego Porządku obrad, wśród których kolejnym był wybór Prezesa Zarządu PZKol. Nastąpiło przedstawienie przez Komisję Wyborczo-Skrutacyjną trzech kandydatów na Prezesa Zarządu. Następnie Zgromadzenie podjęło uchwałę o tajności wyborów na Prezesa Zarządu, po czym dokonano prezentacji kandydatów, a także umożliwiono im zadanie pytań przez delegatów oraz udzielenie na nie odpowiedzi.

W związku z tajnością wyborów pracownicy biura PZKol. przygotowali karty do głosowania, na których po kolei, jedno pod drugim znalazły się imiona i nazwiska każdego z kandydatów. Obok (po prawej stronie) imienia i nazwiska każdego z kandydatów widniało pole (prostokąt), w którym należało zaznaczyć głos oddany na kandydata. Każdy z delegatów otrzymał kartę do głosowania, na której zaznaczał oddany głos, a następnie wrzucał ją do przygotowanej urny wyborczej. Na nagraniu video ze Zgromadzenia, dostępnego pod wskazanym w Rozdziale I opinii linkiem, zarejestrowano dwie wypowiedzi odnoszące się do sposobu głosowania: Najpierw wypowiedział się przewodniczący Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej *„Oczywiście głos ważny to skreślenie na jednego z kandydatów.”*. Następnie głos zabrał zastępca przewodniczącego Prezydium Zgromadzenia: *„Głos jest wówczas ważny jeżeli będzie jeden krzyżyk przy jednym kandydacie. Jeżeli będą dwa krzyżyki, głos jest nieważny. Jeżeli będą trzy krzyżyki to też jest głos nieważny.”* (czas nagrania: 04:09:24 – 04:10:10). Po oddaniu wszystkich głosów Komisja Wyborczo-Skrutacyjna dokonała sprawdzenia głosów i przekazała wynik do Prezydium Zgromadzenia w celu jego ogłoszenia.

W pierwszej turze oddano łącznie 70 głosów, w tym 30 głosów na Marka Leśniewskiego, 27 głosów na Rafała Makowskiego oraz 13 głosów na Jacka Kowalskiego. Nie opublikowano jakiegokolwiek instrukcji głosowania,

sposób zaznaczenia głosu nie wynikał ani z postanowień Statutu Związku, ani z Regulaminu Zgromadzenia, ani z samej karty do głosowania.

Następnie przystąpiono do drugiej tury głosowania, w której wzięło udział 69 delegatów. Przewodniczący Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej przekazał Prezydium Zgromadzenia, że 35 głosów zostało oddanych na Marka Leśniewskiego, a 34 głosy na Rafała Makowskiego. W związku z powyższym, Przewodniczący Zgromadzenia ogłosił wybór na Prezesa PZKol. Następnie rozpoczęła się dyskusja w związku z faktem, że dwóch członków Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej oświadczyło, że powzięło wątpliwości co do ważności dwóch głosów.

Po pierwsze, zakwestionowano jedną z kart wyborczych, na której oddano głos poprzez zaznaczenie znaku graficznego przypominającego „X” w polu („kratce”) przy nazwisku kandydata pana Marka Leśniewskiego, ale jedna z linii składających się na ten znak wyszła poza pole przy nazwisku pana Leśniewskiego i została poprowadzona do pola („kratki”) przy nazwisku pana Makowskiego. Dodatkowo, wskazywano, że znak zaznaczony w polu przy nazwisku pana Leśniewskiego jest niewyraźny.

Po drugie, na innej karcie wyborczej w polu („kratce”) przy nazwisku kandydata pana Marka Leśniewskiego zaznaczono znak graficzny, który składał się z jednej dłuższej linii oraz drugiej krótszej, której jeden z końców stykał się pierwszą linią, mniej więcej w połowie tej pierwszej linii.

Dwaj członkowie Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej, w tym jej przewodniczący, stwierdzili wynik głosowania i podpisali się pod protokołem z głosowania, a dwaj pozostali odmówili złożenia podpisów.

W związku z faktem, że dwaj członkowie przedmiotowej Komisji, w tym jej przewodniczący, stwierdzili wynik wyborów w II turze głosowania w protokole, pod którym złożyli swoje podpisy, a dwóch pozostałych członków Komisji ustnie odmówiło podpisania się pod protokołem, po dokonaniu oględzin przedmiotowych kart do głosowania, Prezydium Zgromadzenia podjęło decyzję o ogłoszeniu wyniku wyborów podanego przez przewodniczącego Zgromadzenia i w konsekwencji ogłoszeniu wyboru Marka Leśniewskiego na Prezesa Zarządu PZKol.

Przeciwko takiemu działaniu zaprotestowała część delegatów na Zgromadzenie, która zakwestionowała możliwość ogłoszenia przez Prezydium Zgromadzenia wyniku wyborów bez ich zatwierdzenia przez wszystkich członków Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej, a także zażądała powtórzenia wyborów na Prezesa Zarządu. Przewodniczący Zgromadzenia stwierdził, że wybory zostały przeprowadzone zgodnie z obowiązującymi regulami i przepisami oraz że nie ma podstaw do ich powtórzenia. Należy dodać, że po oddaniu głosów w II turze wyborów część delegatów opuściła obrady Zgromadzenia, a w toku dalszej dyskusji nad przeprowadzonym wyborem salę obrad opuszczali kolejni delegaci. Wobec opuszczenia sali obrad przez znaczną część delegatów Przewodniczący Zgromadzenia zarządził bezterminową przerwę w obradach po uprzednim przejściu do kolejnego punktu obrad, obejmującego wybór pozostałych członków Zarządu PZKol.

III. Wybór Prezesa Zarządu Polskiego Związku Kolarskiego.

1. Procedura wyboru Prezesa Zarządu PZKol.

Procedura wyboru prezesa stowarzyszenia lub polskiego związku sportowego nie jest uregulowana w przepisach prawa powszechnie obowiązującego. Regulacji w tym zakresie nie zawiera ani ustawa prawo o stowarzyszeniach, ani ustawa o sporcie. Kwestię regulacji trybu wyboru władz organizacji stowarzyszeniowych pozostawiono przepisom danych organizacji, tzn. przede wszystkim przepisom statutowym.

Zgodnie z §24 ust. 2 pkt. 3) Statutu PZKol., do kompetencji sprawozdawczo-wyborczego Walnego Zgromadzenia Delegatów należą kompetencje wymienione w ust. 1 oraz (...) wybór Prezesa, członków Zarządu Związku, Komisji Rewizyjnej i Komisji Dyscyplinarnej.

Zgodnie z §27 ust. 2 Statutu PZKol, bierne prawo wyborcze do Zarządu Związku, w tym na stanowisko Prezesa Zarządu, przysługuje delegatom na Walne Zgromadzenie Delegatów, jak również osobom nie będącym delegatami na Walne Zgromadzenie Delegatów, posiadającym odpowiednią wiedzę i doświadczenie do zarządzania organizacją sportową, a zgodnie z ust. 3 ww. paragrafu, kandydatów na Prezesa Zarządu mogą zgłaszać: 1) ustępujący Zarząd Związku – jednego kandydata; 2) członkowie Związku – po jednym kandydacie, w terminie co najmniej 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia Delegatów. Procedura wyboru Prezesa Zarządu PZKol (§27 ust. 4-6 Statutu) jest następująca:

- 1) Prezes Zarządu wybierany jest w odrębnym głosowaniu w pierwszej kolejności. Walne Zgromadzenie Delegatów wybiera Prezesa Zarządu większością 50% ważnych głosów plus jeden głos (pierwsza tura);
- 2) Jeżeli w trybie określonym w pkt. 1 wyżej żaden z kandydatów nie uzyska wymaganej ilości głosów, przeprowadzona będzie druga tura głosowania, w której wybrany na Prezesa zostaje kandydat legitymujący się największą liczbą otrzymanych głosów, spośród dwóch kandydatów którzy uzyskali największą ilość głosów w pierwszej turze.

2. Status Prezydium Zgromadzenia oraz Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej w świetle przepisów PZKol.

Dwoma organami, które mają najistotniejsze znaczenie z punktu widzenia wyborów do władz Związku są Prezydium Zgromadzenia oraz Komisja Wyborczo-Skrutacyjna, których status oraz kompetencje zostały przedstawione poniżej.

1) Prezydium Zgromadzenia.

Status oraz kompetencje Prezydium nie zostały uregulowane w Statucie Związku, lecz są określano każdorazowo w regulaminach poszczególnych zgromadzeń delegatów PZKol. Zgodnie z §3 ust. 1 Regulaminu

obrad Sprawozdawczo-Wyborczego Walnego Zgromadzenia Delegatów Polskiego Związku Kolarskiego w dniu 12 października 2024 roku (dalej jako: „Regulamin”) obrady Zgromadzenia otwiera Prezes Związku, ale – zgodnie z ust. 2 ww. paragrafu – rolę podmiotu kierującego obradami przejmuje 3-osobowe Prezydium, którego skład proponuje Zgromadzeniu w pierwszej kolejności Prezes Związku. Członkami Prezydium mogą być delegaci uczestniczący w Zgromadzeniu lub zaproszeni goście. Zgromadzenie wybiera w głosowaniu jawnym kolejno Przewodniczącego, Zastępcę Przewodniczącego oraz Sekretarza. Przewodniczący po wyborze przejmuje prowadzenie obrad. Zgodnie z §3 ust. 4 Regulaminu, po dokonaniu wyboru Prezydium Przewodniczący poddaje Zgromadzeniu pod głosowanie:

- a. porządek obrad, przy czym Zgromadzenie może zmienić kolejność rozpatrywania spraw objętych porządkiem obrad,
- b. regulamin obrad.

Zgodnie §4 ust. 1 Regulaminu, obradami Zgromadzenia kieruje Przewodniczący albo jego Zastępca. W ust. 2 określono w następujący sposób kompetencje Prezydium:

- a. przestrzeganie statutu Związku i regulaminu obrad,
- b. prowadzenie obrad, regulowanie kolejnością wystąpień w dyskusji, ewentualne przerywanie lub ograniczanie czasu wystąpień – jeżeli temat lub wnioski były już omawiane,
- c. podejmowanie decyzji w sprawach formalnych oraz udzielanie głosu delegatom w sprawach proceduralnych oraz w formie zapytania w sprawach bieżących,
- d. stosownie do potrzeb zarządzanie przerw w obradach oraz określanie czasu ich trwania.

W §4 ust. 3 Regulaminu wskazano, że „w sprawach spornych związanych z trybem i przebiegiem Zgromadzenia decyduje Prezydium”.

2) Komisja Wyborczo-Skrutacyjna.

Podobnie jak Prezydium Zgromadzenia również Komisja Wyborczo-Skrutacyjna jest organem pozastatutowym. W §5 ust. 1 lit. b. Regulaminu wskazano, że Zgromadzenie wybiera w głosowaniu jawnym Komisję Wyborczo-Skrutacyjną – w składzie 4-osobowym, której zadaniem jest:

- i. liczenie głosów w głosowaniach przewidzianych w programie obrad,
- ii. przedłożenie listy kandydatów w ramach wyborów do władz Związku.

Zgodnie z §5 ust. 3 Regulaminu, każda Komisja wybiera ze swego grona Przewodniczącego Komisji. Zgodnie z ust. 4 ww. paragrafu, każda Komisja sporządza ze swojej pracy protokół podpisany przez wszystkich członków Komisji i przekazuje go Przewodniczącemu Zgromadzenia.

Zgodnie z §8 ust. 1 Regulaminu, zgromadzenie podejmuje uchwały w głosowaniu jawnym, zarządzanym przez Przewodniczącego. Głosowanie tajne zarządza się jedynie w przypadku, gdy wymaga tego Statut. Zgodnie z §10 lit. a. Regulaminu Zgromadzenie wybiera w głosowaniu jawnym lub tajnym zgodnie z § 18 ust. 1 statutu Związku Zarząd Związku w liczbie od 6 do 9 członków, przy czym Prezes Związku jest wybierany w pierwszej kolejności w odrębnym głosowaniu. Zgodnie z §8 ust. 4, głosowanie tajne odbywa się poprzez oddanie karty

---

do głosowania. Ustęp 5 ww. paragrafu wskazuje, że liczenia głosów dokonuje Komisja Wyborczo-Skrutacyjna, która sporządza protokół z wynikami głosowań.

IV. Ocena prawna procesu wyboru Prezesa Zarządu PZKol. w dniu 12 października 2024 roku.

1. Czy Komisja Wyborczo-Skrutacyjna jest ciałem posiadającym kompetencję do wiążącego ustalenia ważności głosu zaznaczonego na karcie do głosowania?

Wskazać należy, zgodnie z akapitem wcześniejszym, że Komisja Wyborczo-Skrutacyjna podlicza głosy oraz wskazuje liczbę głosów ważnych, nieważnych i wstrzymujących się i informacje te zamieszcza w treści sporządzanych protokołów. Mimo zgłoszonych wątpliwości dwóch członków Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej oraz kandydata Rafała Makowskiego, do protokołu z głosowania nie zgłoszono żadnych stwierdzeń co do tego, żeby uznać wskazane w rozdziale II niniejszej opinii głosy za głosy nieważne. Ponadto dwóch z czterech członków Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej podpisało się pod uchwałą dot. stwierdzenia wyników wyborów na Prezesa PZKol. Regulamin w treści §4 ust. 3 przewiduje, iż w sytuacjach spornych i związanych z przebiegiem Zgromadzenia, Prezydium decyduje samodzielnie. Prezydium Zgromadzenia z uwagi na powyższe okoliczności i z uwagi na swoje kompetencje, wskazane w treści §4 ust. 3 Regulaminu, zasadnie uznało głosowanie na Prezesa PZKol za przeprowadzone w sposób ważny i skuteczny.

Powyższy tok rozumowania znajduje swoje uzasadnienie w regułach wykładni funkcjonalnej, które nakazują uwzględniać cele regulacji, funkcje prawa oraz jego społeczno-gospodarcze przeznaczenie. Celem powołania Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej jest dokonanie technicznej czynności liczenia głosów przez powołany do tego, wyodrębniony organ. W innym wypadku liczenia głosów musieliby dokonywać wszyscy uczestniczący w wyborach delegaci.

Należy wskazać, że liczenie głosów jest czynnością techniczną, która ma zmierzać do ustalenia wyników danego głosowania. W trakcie liczenia głosów może dojść do sporu pomiędzy członkami ciała liczącego głosy na tle ich ważności. W ciałach kolegialnych sytuacją, która jest wysoce niepożądana jest możliwość doprowadzenia do pata, tj. do sytuacji, w której nie można uzyskać większości dla danego rozstrzygnięcia. Z tego względu ciała kolegialne mają często nieparzystą liczbę członków, a jeżeli liczba ta jest parzysta, wówczas często przewodniczący takiego organu posiada głos decydujący w przypadku równej liczby głosów za różnymi rozstrzygnięciami. W warunkach stanu faktycznego Zgromadzenia Delegatów PZKol. Regulamin Obrad przewiduje czteroosobową Komisję Wyborczo-Skrutacyjną. Taka liczba członków sprawia, że może dochodzić do sytuacji, w której dwóch członków Komisji opowiada się za ważnością danego głosu, a dwóch pozostałych uważa, że dany głos jest nieważny. W Regulaminie Obrad nie przewidziano głosu decydującego po stronie Przewodniczącego Komisji. Oznacza to, że w toku prac danej Komisji może dojść do nierozwiązywalnego na gruncie wewnętrznym Komisji sporu. Jest to sytuacja niepożądana i mogąca przynieść negatywne skutki dla procedur wyborczych oraz głosowań nad uchwałami w trakcie Zgromadzenia, albowiem teoretycznie każde głosowanie mogłoby przynieść brak rozstrzygnięcia w przypadku powzięcia odmiennych stanowisk przez

członków stanowiących z jednej i drugiej strony równą liczbę. Przyjmując koncepcję racjonalnego prawodawcy na użytek wykładni przepisów Regulaminu PZKol., należy uznać, że autorzy Regulaminu nie dopuściliby do sytuacji, w której prace Komisji mogłyby zostać sparaliżowane przez brak możliwości uzyskania większości i w efekcie brak zdolności do zatwierdzania liczby oddanych głosów w kolejnych głosowaniach. Dlatego należy przychylić się do poglądu o możliwości decydowania w sytuacjach spornych przez Prezydium Zgromadzenia, również w sytuacji, gdy do sporu – braku uzyskania większościowego stanowiska – dochodzi w pracach Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej.

Szukając odpowiedzi na pytanie o rolę komisji skrutacyjnych podczas zgromadzenia polskiego związku sportowego można odwoływać się do poglądów doktryny rozmaitych gałęzi prawa, w których występują korporacje posiadające jako najwyższy organ zgromadzenie, w tym stowarzyszenia (zgromadzenia członków lub delegatów), prawa handlowego (w zakresie zgromadzeń spółek kapitałowych), a także prawa spółdzielczego (w zakresie zgromadzeń spółdzielni). W komentarzu do Kodeksu spółek handlowych autorstwa A. Nowackiego można znaleźć następujące rozważania na temat komisji towarzyszących zgromadzeniom wspólników w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością: „3. *Komisje zgromadzenia wspólników. W praktyce może chodzić (aczkolwiek katalog zawarty w przepisie nie jest zamknięty, a więc dotyczy on wszystkich komisji powoływanych przez zgromadzenie wspólników) o komisję skrutacyjną (stanowiącą pomoc dla przewodniczącego zgromadzenia przy liczeniu głosów i ustalaniu wyniku głosowania) (podkr. J.Ł.), komisję sprawdzającą listę obecności (odpowiednik, w pewnym zakresie, komisji, o której mowa w art. 410 § 2 KSH z zakresu spółki akcyjnej), komisję wnioskową (przygotowującą głosowania poszczególnych projektów uchwał i ich zmian poprzez przyjmowanie tych projektów od wnioskodawców, czuwanie nad kolejnością poddawania ich pod głosowanie oraz sporządzanie tekstu jednolitego głosowanych projektów uchwał, stosownie do przyjmowanych poprawek) czy komisję sprawdzającą wyniki konkretnego głosowania (w razie wątpliwości co do prac komisji skrutacyjnej). (podkr. J.Ł.)*”¹ Z powyższego wynika, że rolą komisji skrutacyjnej jest pomoc przewodniczącemu zgromadzenia w zakresie liczenia głosów i ustalania wyniku głosowania, z czego można wyprowadzić wniosek, że jest to funkcja techniczna, której celem jest udzielenie pomocy przewodniczącemu w ustaleniu wyników głosowania, co należy do ostatecznej prerogatywy osoby prowadzącej obrady. W przytoczonym powyżej fragmencie przewidziano możliwość powołania również komisji, która mogłaby dokonywać sprawdzenia wyniki konkretnego głosowania w sytuacji, gdyby pojawiły się wątpliwości co do prac komisji skrutacyjnej. To z kolei wskazywałoby na to, że prace komisji skrutacyjnej mogą wzbudzać wątpliwości – być niekonkluzywne – i mogą nie prowadzić do ustalenia ostatecznego wyniku wyborów, co może z kolei wymagać ich skorygowania oraz ostatecznego ustalenia przez inny organ funkcjonujący w ramach zgromadzenia, którym może być odrębna komisja sprawdzająca. Przenosząc to na grunt Zgromadzenia PZKol. z dnia 12 października 2024 roku, biorąc pod uwagę brzmienie Regulaminu Zgromadzenia i przewidziane w nim kompetencje Prezydium, m.in. związane z prowadzeniem obrad oraz podejmowaniem decyzji w sprawach formalnych, należy przychylić się do poglądu, że sprawdzenie wyników

¹ A. Nowacki, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Tom II. Komentarz. Art. 227–300 KSH, Warszawa 2021

konkretnego głosowania delegatów Zgromadzenia w sytuacji, gdyby pojawiły się wątpliwości co do prac Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej jest Prezydium Zgromadzenia.

W tym miejscu autor niniejszej opinii pragnie odwołać się też do poglądu wyrażonego w komentarzu do Kodeksu spółek handlowych autorstwa A. Kidyby², który wskazuje, że „*O prawnej skuteczności i ważności podjęcia uchwały nie decyduje ani podpis przewodniczącego, ani jej ogłoszenie. Wymóg podpisów pod uchwałą zarządu jest formą sui generis niezbędną dla wewnętrznych stosunków spółki, natomiast nie ma żadnego znaczenia zewnętrznego. Podpis ma jednoznacznie wymóg formalny, uchwała zapada bowiem z chwilą jej podjęcia, a nie złożenia podpisu. Nie ma jakichkolwiek podstaw do przyjęcia „stanowiącego” charakteru podpisu, na podobieństwo podpisu Prezydenta RP składanego pod tekstami uchwalonych przez parlament ustaw. Nie stanowi on o kryterium ważności złożonych oświadczeń woli. O tym, czy zapadła uchwała czy też nie, decydują rzeczywiście oddane głosy, a nie podpisy. Również przeświadczenie członka rady o tym, że wymagana jest inna (niż rzeczywiście obowiązująca) większość głosów, nie ma znaczenia dla ważności uchwały. O wyniku głosowania nie decyduje także ogłaszający czy też osoby sporządzające protokół. Może się jednak zdarzyć, że oświadczający wyniki głosowania jest w błędzie i przekonany, że wymagana jest określona (na przykład bezwzględna) większość głosów, składa błędne oświadczenie o podjęciu lub nie uchwały. Tego rodzaju błędne oświadczenie, choćby ujęte w protokole, nie wpływa na ważność uchwały. Mimo to w polskiej praktyce głosowań prawie zawsze powołuje się tzw. komisję skrutacyjną, której celem jest obliczanie głosów i ustalenie, czy uchwała zapadła czy też nie. Komisje te są wewnętrznymi strukturami powoływanymi ad hoc albo na stałe w celu zaprezentowania głosującym swego rodzaju „werdyktu” o głosowaniu. Powoduje to uniknięcie rozbieżności między uczestnikami głosowania co do tego, czy uchwała została podjęta czy też nie. Wymogiem ważności uchwały nie jest jej ogłoszenie. Obecni na posiedzeniu członkowie rady nie mają obowiązku zadeklarowania lub ogłoszenia przyjęcia uchwały. Zostaje ona przyjęta lub odrzucona z zakończeniem głosowania (ogłoszenie faktu przyjęcia lub odrzucenia, lub cisza następująca po głosowaniu nie czynią w tym względzie żadnej różnicy) (podkr. J.L.). Akty wewnętrzne spółki z o.o. nie mogą być porównywane do ustaw uchwalanych przez parlament, w szczególności do obowiązku podpisywania i ogłaszania. Nie oznacza to z jednej strony ignorowania wiedzy głosujących o złożonym akcie ich woli i skutkach takiego działania, ale z drugiej strony nie oznacza także, że jeżeli o wynikach głosowania nie powiadomi się od razu, czy w jakimś okresie, to są one nieważne lub nie wywołują skutków. Niepoinformowanie o wynikach głosowania może mieć wewnętrzne skutki organizacyjne, na przykład w stosunku do przewodniczącego czy liczących głosy. Nie można bowiem przyjąć koncepcji skutków zewnętrznych przy naruszeniu norm wewnętrznych dotyczących powiadomienia. W kodeksie handlowym nie występował wymóg promulgacji uchwał organów spółek kapitałowych, natomiast kodeks spółek handlowych przewiduje kilka takich przypadków (na przykład ogłoszenia wymaga uchwała o umorzeniu akcji – art. 359 § 3 k.s.h., uchwała odnośnie do istotnej zmiany przedmiotu działalności spółki – art. 416 § 3 k.s.h., oraz uchwała w przedmiocie squeeze out – art. 416 § 3 w zw. z brzmieniem art. 418 § 1 zdanie ostatnie k.s.h.). Powyższe przepisy kreują wyraźne wyjątki i nie ma podstaw do stosowania rozszerzającej wykładni odnośnie do reszty*

² A. Kidyba [w:] Komentarz aktualizowany do art. 301–633 Kodeksu spółek handlowych, LEX/el. 2024, art. 388.
<https://sip.lex.pl/#/commentary/587252858/782271/kidyba-andrzej-komentarz-aktualizowany-do-art-301-633-kodeksu-spolek-handlowych?cm=URELATIONS> (dostęp: 2024-10-17 12:22)

---

przepisów kodeksu spółek handlowych. Uchwała jest podjęta z chwilą złożenia ostatniego oświadczenia w trybie głosowania (głosu) za, przeciw i wstrzymującego się” (podkr. J.Ł.).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt Zgromadzenia Delegatów PZKol. należy stwierdzić, że uchwała – w tym uchwała w przedmiocie wyboru członków władz Związku – zostaje podjęta w momencie zakończenia głosowania. O tym, czy zapadła uchwała w przedmiocie wyboru Prezesa Zarządu PZKol. czy też nie, decydują rzeczywiście oddane w wyborach głosy, a nie osoba ogłaszająca wynik wyborów czy też osoby sporządzające protokół z przeprowadzenia wyborów.

Z powyższych rozważań wypływa wniosek, że Komisja Wyborczo-Skrutacyjna powołana w trakcie Zgromadzenia Delegatów PZKol. w dniu 12 października 2024 roku pełni rolę wyłącznie technicznego wsparcia w prowadzeniu obrad dla Prezydium Zgromadzenia i nie posiada kompetencji do zatwierdzania lub wiążącego ustalania wyniku wyborów w wyniku głosowania z udziałem delegatów na Zgromadzenie. Twierdzenie, że ww. Komisja takie kompetencje posiada nie ma podstaw prawnych w przepisach prawa powszechnie obowiązującego, jak również w przepisach związkowych.

2. Czy brak zgody wśród członków Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej co do wyników liczenia głosów można uznać za sprawę sporną związaną z trybem i przebiegiem Zgromadzenia, o której rozstrzygnięciu decyduje Prezydium Zgromadzenia?

Na powyższe pytanie częściowo odpowiedziano w pkt. 1 niniejszego rozdziału, jednak należy ponownie wskazać, że liczenie głosów jest czynnością techniczną, która ma zmierzać do ustalenia wyników danego głosowania. W trakcie liczenia głosów może dojść do sporu pomiędzy członkami ciała liczącego głosy na tle ich ważności. W ciałach kolegialnych sytuacją, która jest wysoce niepożądana jest możliwość doprowadzenia do pata, tj. do sytuacji, w której nie można uzyskać większości dla danego rozstrzygnięcia. Z tego względu ciała kolegialne mają często nieparzystą liczbę członków, a jeżeli liczba ta jest parzysta, wówczas często przewodniczący takiego organu posiada głos decydujący w przypadku równej liczby głosów za różnymi rozstrzygnięciami. W warunkach stanu faktycznego Zgromadzenia Delegatów PZKol. Regulamin Obrad przewiduje czteroosobową Komisję Wyborczo-Skrutacyjną. Taka liczba członków sprawia, że może dochodzić do sytuacji, w której dwóch członków Komisji opowiada się za ważnością danego głosu, a dwóch pozostałych uważa, że dany głos jest nieważny. W Regulaminie Obrad nie przewidziano głosu decydującego po stronie Przewodniczącego Komisji. Oznacza to, że w toku prac danej Komisji może dojść do nierozwiązywalnego na gruncie wewnętrznym Komisji sporu. Jest to sytuacja niepożądana i mogąca przynieść negatywne skutki dla procedur wyborczych oraz głosowań nad uchwałami w trakcie Zgromadzenia, albowiem teoretycznie każde głosowanie mogłoby przynosić brak rozstrzygnięcia w przypadku powzięcia odmiennych stanowisk przez członków stanowiących z jednej i drugiej strony równą liczbę. Przyjmując koncepcję racjonalnego prawodawcy na użytek wykładni przepisów Regulaminu PZKol., należy uznać, że autorzy Regulaminu nie dopuściliby do sytuacji, w której prace Komisji mogłyby zostać sparaliżowane przez brak możliwości uzyskania większości i w efekcie brak zdolności do zatwierdzania liczby oddanych głosów w kolejnych głosowaniach. Z tego względu, jeżeli przy realizacji dyspozycji §8 ust. 5 Regulaminu, tj. w procesie liczenia głosów przez Komisję Wyborczo-Skrutacyjną, dochodzi do sporu polegającego na tym, że równa liczba członków Komisji opowiada się za stwierdzeniem ważności oddanego głosu, jak i za stwierdzeniem jego nieważności, wówczas do jego wiążącego rozstrzygnięcia uprawnione jest Prezydium Zgromadzenia. Wskazana kompetencja wynika wprost z literalnego brzmienia §4 ust. 3 Regulaminu – „w sprawach spornych związanych z trybem i przebiegiem Zgromadzenia decyduje Prezydium”. Nie można mieć wątpliwości, że proces głosowania jest elementem przebiegu zgromadzenia. Jeżeli w związku z realizacją tego procesu zaistniał spór, np. co do ważności części karty wyborczych i oddanych za ich pośrednictwem głosów w wyborach, wówczas – zgodnie z dyspozycją ww. przepisu – decyduje Prezydium. Za taką sytuację można by uznać właśnie brak zgody – spór – co do ważności dwóch kwestionowanych kart do głosowania pomiędzy czterema członkami Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej, którzy – według relacji ze Zgromadzenia - równo (2:2) podzielili się w ocenie ważności ww. kart. Taka kompetencja Prezydium wynika również z innych przepisów Regulaminu obrad, w tym z §4 ust. 1, zgodnie z

którym wśród kompetencji Prezydium jest podejmowanie decyzji w sprawach formalnych. Można przychylić się do poglądu, że stwierdzanie ważności lub nieważności konkretnych głosów jest sprawą formalną. Jeśli tak, to w konsekwencji kompetencję do decydowania w takiej sprawie ma właśnie Prezydium Zgromadzenia, a nie wspierająca je w czynnościach technicznych liczenia głosów Komisja.

Podsumowując, należy przychylić się do poglądu o możliwości decydowania w sytuacjach spornych przez Prezydium Zgromadzenia, również w sytuacji, gdy do sporu – braku uzyskania większościowego stanowiska – dochodzi w pracach Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej. Kompetencja taka wprost wynika z Regulaminu obrad przyjętego przez delegatów Walnego Zgromadzenia Delegatów PZKol. w dniu 12 października 2024 roku

Na marginesie powyższych rozważań należy również wskazać, że nie można mieć pewności czy podanie wyniku głosowania w protokole Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej, podpisanym przez dwóch członków Komisji spośród czterech, przy braku podpisu lub pisemnych zastrzeżeń ze strony pozostałych członków Komisji, jest sprzeczne z §8 ust. 5 w zw. z §5 ust. 1 lit. b. ppkt i. oraz ust. 4 Regulaminu Zgromadzenia.

W §5 ust. 1 lit. b. ppkt. i. Regulaminu wskazano, że zadaniem Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej jest liczenie głosów w głosowaniach przewidzianych w programie obrad. Zgodnie z §5 ust. 4 Komisja powinna sporządzić ze swojej pracy protokół podpisany przez wszystkich członków Komisji i przekazać go Przewodniczącemu Zgromadzenia. Natomiast zgodnie z §8 ust. 5 Regulaminu, liczenia głosów dokonuje Komisja Wyborczo-Skrutacyjna, która sporządza protokół z wynikami głosowań, przy czym wskazany przepis nie określa ilu członków Komisji powinno podpisać się pod protokołem. Można mieć wątpliwości co do tego, czy §5 ust. 4 Regulaminu nie dotyczy protokołu z pracy Komisji w toku całego Zgromadzenia, pod którym powinny widnieć podpisy wszystkich jej członków, a §8 ust. 5 dotyczy protokołu zawierającego wyniki konkretnego głosowania, pod którym nie są wymagane podpisy wszystkich członków Komisji. Przy odmiennej interpretacji §8 ust. 5 Regulaminu byłby w całości zbędny, co byłoby sprzeczne z zasadą racjonalnego prawodawcy. Okoliczność kwestionowania ważności dwóch kart do głosowania przez dwóch członków Komisji była przez nich samych podnoszona w trakcie Zgromadzenia. Osoby te nie podpisały się jednak pod protokołem Komisji zawierającym wyniki głosowania w II turze wyborów na Prezesa Zarządu, sporządzonym i podpisanym przez jej przewodniczącego oraz jednego z jej członków. Osoby te nie zaznaczyły również pisemnych zastrzeżeń lub innych wzmianek wskazujących na sprzeciw wobec stwierdzonego przez pozostałych dwóch członków Komisji (w tym jej przewodniczącego) wyniku głosowania. Osoby te nie podjęły się również sporządzenia własnego protokołu z przeprowadzonego głosowania, który wskazywałby na wynik, który osoby te ustaliły w toku liczenia głosów. W związku z powyższym, za uzasadnione i dopuszczalne można uznać stanowisko, że w istocie został sporządzony protokół, w którym został stwierdzony wynik głosowania zgodnie z dyspozycją §8 ust. 5 Regulaminu.

3. Czy delegatów Walnego Zgromadzenia Delegatów PZKol. z dnia 12 października 2024 roku obowiązywała instrukcja głosowania określająca wygląd znaku-głosu oddawanego w głosowaniu tajnym?

Należy w tym miejscu przytoczyć słowa wypowiedziane przez przewodniczącego Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej oraz zastępcę przewodniczącego Prezydium Zgromadzenia przed rozpoczęciem głosowania.

Przewodniczący Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej powiedział: „*Oczywiście głos ważny to skreślenie na jednego z kandydatów.*”. Natomiast zastępca przewodniczącego Prezydium poinformował delegatów, że: „*Głos jest wówczas ważny jeżeli będzie jeden krzyżyk przy jednym kandydacie. Jeżeli będą dwa krzyżyki, głos jest nieważny. Jeżeli będą trzy krzyżyki to też jest głos nieważny.*”. Po pierwsze, w ocenie autora niniejszej opinii, istotny jest kontekst oraz kolejność powyższych wypowiedzi. Przewodniczący Komisji wypowiada się na temat liczby skreśleń na kandydatów, wskazując że głos ważnie oddany to głos oddany na jednego kandydata. Przewodniczący Komisji nie wskazał jak znak głosowania ma wyglądać. Bezpośrednio i natychmiast po jego wypowiedzi, wypowiedział się zastępca przewodniczącego Prezydium Zgromadzenia, który użył słowa „krzyżyk” w kontekście tego ile znaków może być oddanych, wskazując, że ważnym głosem będzie postawienie jednego znaku, a nieważnym głosem będzie postawienie dwóch lub trzech znaków. Zastępca przewodniczącego Prezydium Zgromadzenia nie wskazał, że głosem nieważnym będzie postawienie innego znaku, niż znaku typu „krzyżyk”. Z kontekstu obu wypowiedzi w jasny sposób wynika, że wypowiedź zastępcy przewodniczącego Prezydium Zgromadzenia miała charakter uzupełniający w stosunku do wypowiedzi przewodniczącego Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej, miała podkreślić, że ważny głos to głos oddany wyłącznie na jednego z kandydatów na liście do głosowania. Należy wskazać, że taka słowna instrukcja jest konsekwencją obowiązywania normy prawnej zawartej w §23 ust. 4 zd. 1 Statutu PZKol. o treści: „Każdemu delegatowi przysługuje jeden głos”.

Jak wskazuje się w doktrynie prawa handlowego w zakresie głosowań podczas zgromadzeń wspólników w spółkach kapitałowych (A. Nowacki, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Tom II. Komentarz. Art. 227–300 KSH, Warszawa 2021), „(...) **Najlepszym w praktyce rozwiązaniem jest pozostawienie na karcie do głosowania miejsca na zakreślenie sposobu głosowania (obojętnie, np. poprzez zaznaczenie krzyżykiem w kwadracie obok wybranego sposobu głosowania, poprzez podkreślenie wybranego sposobu głosowania, poprzez otoczenie wybranego sposobu głosowania kółkiem, poprzez skreślenie innych niż wybrany sposobów głosowania). Sposób oddania głosu nie musi zostać instrukcyjnie wskazany na karcie do głosowania.** Odradzać należy natomiast wymaganie napisania przez współnika na karcie do głosowania wybranego przez siebie sposobu głosowania ("za", "przeciw", "wstrzymuje się"). Może to powodować wątpliwości wynikające z problemów z odczytaniem pisma współnika a także, przy mniejszej liczbie współników, prowadzić do ujawnienia sposobu jego głosowania. Nie ma konieczności, aby wszyscy głosujący posługiwali się przy wypełnieniu karty do głosowania tym samym lub takim samym narzędziem pisarskim (w tym odnośnie np. do koloru tuszu). Nie musi to być narzędzie pozwalające

---

na trwałe zaznaczenie sposobu głosowania. Możliwe jest więc posłużenie się nie tylko długopisem, piórem czy flamastrem, ale także np. ołówkiem. Wystarczy, aby sposób głosowania mógł zostać odczytany przez przewodniczącego zgromadzenia lub komisję skrutacyjną. Kodeks nie przewiduje bowiem (i trafnie) konieczności archiwizacji przez spółkę użytych kart do głosowania”.³

Należy wskazać, że podczas Walnego Zgromadzenia Delegatów PZKol. w dniu 12 października 2024 roku nie obowiązywała jakakolwiek pisemna instrukcja głosowania, z której wynikałoby jak wygląda głos ważnie oddany w wyborach tajnych. Obowiązek postawienia jakiegoś konkretnego znaku, o określonym wyglądzie i parametrach, przy nazwisku kandydatów do władz Związku nie wynika z przepisów prawa powszechnie obowiązującego, ze statutu Związku lub z Regulaminu obrad. Wytyczne co do wyglądu znaku – głosu wiążącego, nie zostały również podane w instrukcji pisemnej, która zostałaby uchwalona przez delegatów lub przez Prezydium Zgromadzenia.

Biorąc pod uwagę zdarzenia zaistniałe w trakcie Walnego Zgromadzenia Delegatów, w tym słowa wypowiedziane przez przewodniczącego Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej oraz przez wiceprzewodniczącego Prezydium Zgromadzenia należy uznać, że podczas głosowania nie obowiązywania jakakolwiek wiążąca instrukcja słowna dotycząca tego jak ma wyglądać ważny głos. Jedyna instrukcja ustna dotycząca głosowania, co do której nie można mieć wątpliwości, dotyczyła zakazu głosowania na więcej niż jednego kandydata w wyborach na Prezesa Zarządu PZKol. Oznacza to, że podczas głosowania w wyborach na Prezesa Zarządu PZKol. w dniu 12 października 2024 roku delegaci – chcąc oddać głos ważny – powinni postawić dowolnie wybrany przez siebie znak w polu przy nazwisku jednego z kandydatów, który powinien umożliwić odczytanie bez wątpliwości intencji głosującego w zakresie tego, na którego z kandydatów oddaje swój głos.

---

³ A. Nowacki, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Tom II. Komentarz. Art. 227–300 KSH, Warszawa 2021

4. Czy kwestionowane dwie karty wyborcze zawierają ważnie oddane głosy?

W niniejszej sprawie zakwestionowane zostały dwie karty wyborcze. Pierwsza z nich, na której widnieje znak „X” postawiony w polu przy nazwisku pana Leśniewskiego, została zakwestionowana z dwóch powodów. Po pierwsze, znak ten miałby być rzekomo zbyt słabo zaznaczony na karcie i przez to niewyraźny. Po drugie, jedna z linii tworzących znak „X” wychodzi z pola przy nazwisku pana Leśniewskiego i wchodzi na pole przy nazwisku pana Makowskiego.

Ponadto zakwestionowano jeszcze drugą kartę do głosowania, na której oddano głos poprzez zaznaczenie w polu przy nazwisku kandydata Marka Leśniewskiego znaku graficznego, który nie stanowi znaku „X” (w znaku tym jedna z linii dochodzi do drugiej linii i się z nią styka, ale jej nie przekracza).

W ocenie autora niniejszej opinii oba głosy na kwestionowanych kartach zostały oddane w ważny sposób.

Co do pierwszej z kart, należy na wstępie wskazać, że w praktyce nikt nie ma wątpliwości, że w polu przy nazwisku pana Leśniewskiego zaznaczono znak polegający na przecięciu się dwóch linii (linie te się stykają i jedna z nich przekracza drugą). Osoby, które uznają ten głos za nieważny wskazują, że jedna z linii przechodzi na pole przy nazwisku pana Makowskiego. Jeżeli jest widoczne wykroczenie jednego z elementów – linii - znaku zaznaczonego w polu przy nazwisku pana Leśniewskiego poza obręb tego pola i jego przekroczenie w obręb pola przy nazwisku pana Makowskiego, to oznacza to, że cały znak jest czytelny. Natomiast co do samego faktu przekroczenia jednej z linii poza pole przy nazwisku pana Leśniewskiego i jej wejście w obręb pola przy nazwisku pana Makowskiego, należy wskazać, że nie może być wątpliwości, że znak został zaznaczony w polu pierwszego z ww. kandydatów, a jedynie jeden z jego elementów na skutek wykonania znaku zbyt zamasytym ruchem przechodzi na pole drugiego z kandydatów. Należy w tym miejscu pamiętać o kontekście warunków do głosowania, tzn. o tym, że pola do zaznaczenia głosów na kartach do głosowania były niewielkich rozmiarów i zostały umieszczone w bardzo niewielkiej odległości od siebie, a sam akt głosowania był dokonywany przez większość delegatów bez właściwego podparcia w postaci blatu stołu. W tym miejscu można się też odwołać do opinii Państwowej Komisji Wyborczej o znaku ZPOW-501-173/18 z dnia 15 października 2018 r., w której to wskazano, że głosem ważnym jest znak „X” mający formę dwóch przecinających się linii w „kratce” przy nazwisku jednego z kandydatów, nawet jeżeli w „kratce” przy nazwisku innego kandydata znajdzie się *„dopisek lub znak, który ma formę nieprzecinających się linii nie ma wpływu na ważność głosu”*. Należy pamiętać, że w podanym przykładzie Państwowa Komisja Wyborcza wymagała, żeby znakiem głosowania był znak „X”, czego nie wymaga się w wyborach do władz PZKol. Co jednak istotnego wynika z powyższej opinii, to że unieważniają głos dopiski lub znaki stawiane w polach przy innych kandydatach. W warunkach niniejszej sprawy należy stwierdzić, że – *per analogiam* – skoro został jednoznacznie postawiony głos – znak dwóch przecinających się linii w „kratce” przy nazwisku pana Leśniewskiego, to nie stanowi o nieważności takiego głosu to, że fragment tego znaku (niczym „dopisek”) zachodzi na pole przy nazwisku pana Makowskiego. Przede wszystkim nie można mieć wątpliwości co do tego, że osoba oddająca głos na

kwestionowanej karcie do głosowania postawiła znak w polu przy nazwisku Marka Leśniewskiego, a linia, która zachodziła na pole przy nazwisku Rafała Makowskiego była jedynie elementem tego znaku.

Natomiast co do drugiej z kwestionowanych kart do głosowania, należy stwierdzić na wstępie, że w polu przy nazwisku kandydata Marka Leśniewskiego (i zarazem tylko przy jego nazwisku) dokonano wyraźnego zaznaczenia znaku graficznego. Jak już wskazano w niniejszej opinii, ani w Statucie, ani w zawiadomieniu o Zgromadzeniu, ani w Regulaminie, ani w żadnej innej pisemnej instrukcji wyborczej nie określono sposobu oznaczenia głosu, tj. nie określono rodzaju znaku graficznego mającego być użytego do wyrażenia głosu Delegata. Zwyczajowo, w obszarze funkcjonowania stowarzyszeń i spółek handlowych przyjmuje się, że takim znakiem graficznym jest znak „X”, ale nie jest to jedyny dopuszczalny znak. Jak już wskazano wyżej, może to być „*zaznaczenie krzyżykiem w kwadracie obok wybranego sposobu głosowania, poprzez podkreślenie wybranego sposobu głosowania, poprzez otoczenie wybranego sposobu głosowania kółkiem, poprzez skreślenie innych niż wybrany sposobów głosowania*” itd. Istotne jest to, czy w ogóle określony znak graficzny jest wymagany czy nie. W warunkach Zgromadzenia Delegatów PZKol. takiego wymogu nie określono. Dlatego za głos ważny należy uznać jakikolwiek znak graficzny, który wyraźnie wskazuje na oddanie głosu na jednego z kandydatów i zostaje zaznaczony w polu przy nazwisku jednego z kandydatów.

Niemniej, nawet, gdyby przyjąć, że wymaganym dla ważności głosu znakiem byłby „krzyżyk”, czy inaczej „dwie przecinające się linie”, należy wskazać, że znak oddany na przedmiotowej karcie do głosowania przy nazwisku pana Leśniewskiego jest znakiem składającym się z dwóch przecinających się linii, na co niezbici wskazuje wykładnia językowa tych słów. Po pierwsze, zgodnie z definicją zawartą w Słowniku Języka Polskiego PWN „krzyżyk” to „znak graficzny złożony z dwóch przecinających się linii”.⁴ Natomiast zwroty „przeciąć się” oraz „przecinać się” są definiowane następująco: „zwykle o liniach, drogach, ulicach itp.: biegnąc w różnych kierunkach, zetknąć się w jakimś punkcie”.⁵ Komentowany znak graficzny zaznaczony na karcie do głosowania składa się z dwóch linii, spośród których jedna styka się z drugą (mniej więcej na środku tej drugiej linii), a zatem się z nią przecina. Zaznaczony na przedmiotowej karcie do głosowania znak graficzny nie stanowi wprawdzie znaku graficznego „X”, jednakże postawienie takiego znaku nie było wymagane przez jakiegokolwiek przepisy lub instrukcje wyborcze, natomiast w świetle definicji słownikowych znak znajdujący się na kwestionowanej karcie do głosowania należy określić jako „krzyżyk”, składający się z dwóch przecinających się linii.

Podsumowując, należy stwierdzić, że nie można mieć wątpliwości co do tego, że obie kwestionowane karty do głosowania stanowią ważne oddane głosy na kandydata Marka Leśniewskiego. W obu przypadkach osoby głosujące wyraźnie zaznaczyły znak w polu przy nazwisku tego właśnie kandydata. Intencja tych osób w sposób jasny wynika ze sposobu w jaki oddali swój głos.

⁴ <https://sjp.pwn.pl/szukaj/krzyz%C5%BCyk.html>

⁵ <https://sjp.pwn.pl/sjp/przeciac-sie;2509537.html>

Należy wskazać, że wszyscy głosujący mieli możliwość oddania głosów poprzez postawienie dowolnego znaku. Znak ten powinien jedynie w sposób niebudzący wątpliwości wskazywać na jednego z kandydatów znajdujących się na karcie wyborczej.

Nawet, gdyby stwierdzić, że znakiem, który powinni postawić głosujący dla ważności głosu był „krzyżyk” – przy czym stwierdzenie takie nie jest uprawnione i ma podstaw prawnych lub faktycznych – to odwołując się do reguł wykładni językowej oraz sięgając do powszechnie definicji zawartych w powszechnie uznawanych słownikach języka polskiego, należy uznać, że znakiem zaznaczonym przez głosujących w przypadku obu kwestionowanych kart do głosowania, był znak składający się z dwóch przecinających się linii lub, inaczej, „krzyżyk”.

5. Czy Prezydium Walnego Zgromadzenia Delegatów PZKol. ma obowiązek poddania pod głosowanie delegatów wniosku o powtórzenie wyborów na Prezesa Zarząd PZKol.?

Zgodnie z § 4 ust. 1 Regulaminu, obradami kieruje Przewodniczący albo jego Zastępca. Zgodnie z § 4 ust. 2 Regulaminu, do kompetencji Prezydium należy:

- a. przestrzeganie statutu Związku i regulaminu obrad,
- b. prowadzenie obrad, regulowanie kolejności wystąpień w dyskusji, ewentualne przerywanie lub ograniczanie czasu wystąpień – jeżeli temat lub wnioski były już omawiane,
- c. podejmowanie decyzji w sprawach formalnych oraz udzielanie głosu delegatom w sprawach proceduralnych oraz w formie zapytania w sprawach bieżących.

Zgodnie z § 7 ust. 4 Regulaminu, wnioski powinny być zgłoszone do Przewodniczącego obrad, który decyduje o trybie ich załatwienia, zgodnie ze swoimi uprawnieniami.

Pytanie czy wśród dopuszczalnych do procedowania wniosków zalicza się wniosek o powtórzenie głosowania, czyli tzw. reasumpcję.

Po pierwsze, należy ustalić, czy przepisy prawa powszechnie obowiązującego, Statutu Związku lub Regulaminu Zgromadzenia przewidują możliwość złożenia wniosku o powtórzenie głosowania. Powtórzenie głosowania, czyli reasumpcja, jest instytucją nieprzewidzianą zarówno w ustawie prawo o stowarzyszeniach, w ustawie o sporcie, jak i w Statucie PZKol. lub Regulaminie Zgromadzenia. Reasumpcja jest instytucją pozwalającą na powtórzenie głosowania w sytuacji, gdy głosowanie obarczone jest wadami. Zgodnie z art. 189 ust. 1 Regulaminu Sejmu⁶, w razie gdy wynik głosowania budzi uzasadnione wątpliwości, Sejm może dokonać reasumpcji głosowania. Wniosek w tej sprawie może być zgłoszony wyłącznie na posiedzeniu, na którym odbyło się głosowanie (ust. 2). Sejm rozstrzyga o reasumpcji głosowania na pisemny wniosek co najmniej 30 posłów (ust. 3). Reasumpcji głosowania nie podlegają wyniki głosowania imiennego. (ust. 4).

Zgodnie z §38 ust. 5 Statutu Miasta Krakowa⁷, w razie gdy wynik głosowania Rady Miasta budzi wątpliwości, na pisemny wniosek co najmniej 1/10 ustawowego składu Rady, zawierający uzasadnienie, Rada może postanowić o powtórzeniu głosowania, z tym że 1) może być ono dokonane tylko w trakcie posiedzenia, na którym odbyło się głosowanie, a 2) powtórzeniu nie podlega głosowanie imienne lub tajne. Postanowienie o powtórzeniu głosowania oznacza równocześnie unieważnienie poprzedniego głosowania w tej sprawie.

Z kolei w §33 ust. 1 Statutu Miasta Stołecznego Warszawy⁸ wskazano szereg kwestii, które mogą być przedmiotem wniosku formalnego podczas sesji rady miasta, a wśród nich – w pkt. 9) - reasumpcję głosowania,

⁶ Dz.U.2022.0.503 t.j. - Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. - Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

⁷ UCHWAŁA NR XXV/570/19 RADY MIASTA KRAKOWA z dnia 25 września 2019 r. w sprawie przyjęcia oraz ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały Nr XLVIII/435/96 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 kwietnia 1996 r. w sprawie Statutu Miasta Krakowa.

⁸ Uchwała Nr XXII/743/2008 Rady miasta stołecznego Warszawy z dnia 10 stycznia 2008 roku w sprawie uchwalenia Statutu miasta stołecznego Warszawy.

przy czym (ust. 5 ww. paragrafu) wniosek o reasumpcję głosowania może być zgłoszony i głosowany na tym samym posiedzeniu, na którym przeprowadzone było głosowanie, którego dotyczy wniosek.

Zgodnie z §47a Statutu Wrocławia⁹, wniosek o reasumpcję głosowania Rady Miejskiej może być zgłoszony tylko w ramach rozpatrywanego punktu porządku obrad Rady. Wniosek o reasumpcję można zgłosić, jeśli zachodzą uzasadnione wątpliwości co do: 1) przebiegu głosowania; 2) obliczenia wyników głosowania; 3) błędnego zrozumienia przez radnych przedmiotu lub sposobu (zasad) głosowania.

Zgodnie z § 24 ust. 3 Statutu Miasta Łodzi¹⁰, jeżeli bezpośrednio po podaniu wyniku głosowania Rady Miejskiej prawidłowość obliczenia głosów wzbudza uzasadnione wątpliwości, przewodniczący Rady zarządza ponowne głosowanie.

Z powyższego wynikają następujące wnioski, które można wyprowadzić z porównania powyższych przepisów:

- kwestia reasumpcji głosowania – możliwość oraz tryb jej przeprowadzenia - jest regulowana w dokumencie o randze statutu lub regulaminu,
- reasumpcję można przeprowadzić w przypadku, gdy wynik głosowania budzi uzasadnione wątpliwości,
- o reasumpcji decyduje przewodniczący kierujący obradami.
- wniosek o powtórzenie głosowania powinien zostać zgłoszony wyłącznie na posiedzeniu, podczas którego odbyło się głosowanie,
- powtórzenie głosowania powinno nastąpić w trakcie posiedzenia, na którym odbyło się głosowanie.

Na tle powyższych ogólnych ustaleń w zakresie reasumpcji głosowania należy wskazać, że instytucji tej nie przewidują Statutu lub Regulamin Zgromadzenia PZKol. Tym samym, można mieć wątpliwości co do tego, czy dokonanie reasumpcji już dokonanego głosowania delegatów Zgromadzenia jest w ogóle dopuszczalna i czy akt ponownego głosowania nie będzie dotknięty sankcją nieważności. W tym miejscu można odwołać się do wyroku Sąd Okręgowy w Olsztynie z dnia 16 października 2019 r. (sygn. akt IX Ca 160/19), w którym sąd rozpatrywał skargę na uchwałę Zarządu Okręgowego Polskiego Związku Łowieckiego, która została przyjęta przez reasumpcję, a zatem w trybie nieprzewidzianym statutem Polskiego Związku Łowieckiego. W ocenie sądu uchwała podjęta przez reasumpcję, nieprzewidzianą statutem PZŁ, nie może wywoływać skutków prawnych, a nadto zachodziła konieczność jej wyeliminowania z obrotu prawnego jako sprzecznej z prawem. W warunkach Polskiego Związku Kolarskiego przepisy Statutu nie przewidują reasumpcji głosowania i można mieć bardzo poważne wątpliwości, czy uchwała o powtórzeniu głosowania, które już raz się odbyło, nie zostanie uznana za sprzeczną z prawem i nie wywołującą skutków prawnych.

Po drugie, reasumpcję powinno się przeprowadzać w przypadku, gdy wynik głosowania budzi uzasadnione wątpliwości, w tym w związku z przebiegiem głosowania, obliczeniem wyników głosowania lub błędnym

⁹ OBWIESZCZENIE RADY MIEJSKIEJ WROCŁAWIA z dnia 5 września 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały nr XXVI/276/96 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 17 maja 1996 r. w sprawie przyjęcia Statutu Wrocławia w brzmieniu uzgodnionym z Prezesem Rady Ministrów.

¹⁰ UCHWAŁA NR XVI/666/19 RADY MIEJSKIEJ W ŁODZI z dnia 20 listopada 2019 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Statutu Miasta Łodzi.

zrozumieniem przez głosujących przedmiotu lub sposobu (zasad) głosowania. W warunkach niniejszej sprawy głosowanie przebiegło w sposób niezakłócony. Co więcej, nie można mieć wątpliwości, że wszyscy głosujący zrozumieli przedmiot oraz sposób (zasady) głosowania. Wszyscy głosujący wypełnili i oddali karty wyborcze. Tak jak wskazano w odpowiedzi na pytanie nr 3, głosujących nie obowiązywała pisemna lub ustna instrukcja głosowania, inna niż ta dotycząca możliwości oddania głosu na tylko jednego kandydata na stanowisko Prezesa Zarządu Związku. Na pytanie, czy mamy do czynienia z wątpliwościami dotyczącymi obliczenia wyników głosowania również należy odpowiedzieć przecząco. W odpowiedzi na pytanie nr 4 wskazano, że obie zakwestionowane karty wyborcze zawierają ważne głosy – wyraźne zaznaczenia przy nazwisku kandydata Marka Leśniewskiego. Wynik uwzględniający te głosy został stwierdzony w protokole Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej sporządzonym zgodnie z §8 ust. 5 Regulaminu. Wątpliwości co do wyniku głosowania nie mieli członkowie Prezydium Zgromadzenia. Na tym tle należy uznać, że nie ma podstaw do powtórzenia głosowania. Biorąc pod uwagę treść przepisów Regulaminu Zgromadzenia, należy uznać, że Prezydium ma szerokie kompetencje w zakresie prowadzenia obrad oraz podejmowania decyzji w sprawach formalnych. W §7 Regulaminu wprost wskazano, że o trybie załatwienia składanych wniosków decyduje Przewodniczący obrad. Zarazem, ani ze Statutu, ani z Regulaminu nie wynika obowiązek poddawania każdego zgłoszonego wniosku pod głosowanie Zgromadzenia. Przewodniczący Zgromadzenia ma kompetencję do poddania danej kwestii – w wyniku złożonego wniosku - pod głosowanie delegatów lub do odmowy procedowania wniosku. Zgodnie z §4 ust. ust 2 lit. a. Regulaminu, do kompetencji Prezydium należy przestrzeganie statutu Związku i regulaminu obrad. Powyższy przepis, biorąc pod uwagę użycie zwrotu „kompetencji”, oznacza, że Prezydium Zgromadzenia (w tym kierujący nim Przewodniczący) ma obowiązek zarówno przestrzegania przepisów Statutu i Regulaminów, jak i zapewnienia jego przestrzegania w związku z prowadzonymi obradami Zgromadzenia. Na tej podstawie Przewodniczący jest władny uznać, że dany wniosek stoi w sprzeczności z postanowieniami Statutu lub Regulaminu Związku lub, że jego dalsze procedowanie mogłoby prowadzić do skutków sprzecznych z postanowieniami Statutu lub Regulaminami i na tej podstawie odmówić poddania go pod głosowanie delegatów. Można sobie wyobrazić, że do takiej sytuacji dochodzi na tle złożenia wniosku o powtórzenie głosowania. Jeżeli głosowanie na Prezesa Zarządu PZKol. zostało przeprowadzone i Prezydium nie ma wątpliwości co do ważności oddanych głosów i w konsekwencji wyników głosowania, to ponawianie prawidłowo przeprowadzonego głosowania byłoby bezzasadne i mogłoby być uznane za sprzeczne z przepisami Statutu Związku, a w konsekwencji mogłoby być kwestionowane przez organ nadzoru, jak również skutecznie zaskarżone na drodze sądowej. W tym miejscu można odwołać się do wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z dnia 13 czerwca 2024 r., sygn. akt II SA/Sz 1078/23, który stwierdził, że *„Dokonując oceny opisanych wyżej czynności Rady Miasta, należy w pierwszej kolejności zauważyć, iż skutki prawne aktu głosowania są wiążące i nie mogą być dowolnie znoszone w całkowicie swobodny sposób poprzez reasumpcję głosowania, aż do osiągnięcia "pożądanego" z różnych względów rezultatu. Stąd jakakolwiek reasumpcja głosowania może być dopuszczalna tylko wyjątkowo i wyłącznie w razie stwierdzenia w jego toku oczywistych uchybień i omyłek.*” W przypadku głosowania przeprowadzonego w wyborach na Prezesa Zarządu PZKol. nie wystąpiły oczywiste uchybienia lub omyłki.

Należy również w tym miejscu wskazać, że co do zasady powtórzenie głosowania powinno zostać zawnioskowane oraz przeprowadzone podczas posiedzenia, na którym odbyło się głosowanie. W związku z opuszczeniem sali obrad w dniu 12 października 2024 roku przez wielu delegatów, co w końcu doprowadziło do braku kworum, procedowanie ewentualnych wniosków o powtórzenie głosowania w ww. dacie było w praktyce bardzo trudne do zrealizowania i doprowadziłoby do przeprowadzenia powtórnego głosowania, w którym nie uczestniczyliby wielu delegatów, którzy wzięli udział w pierwszym głosowaniu, co również mogłoby prowadzić do podważania jego wyników. Z kolei poddanie wniosku o reasumpcję głosowania i jej ewentualne przeprowadzenie podczas kontynuacji obrad w dniu 02 listopada 2024 roku może być kwestionowane, jako realizowane na posiedzeniu kolejnym, a nie tym, podczas którego przedmiotowe głosowanie się odbyło.

Podsumowując, ani Statut Związku, ani Regulamin obrad nie przewidują procedury reasumpcji głosowania. W związku z tym, można mieć duże wątpliwości co do prawnej możliwości powtórzenia głosowania, za wyjątkiem sytuacji, gdy doszło do oczywistych omyłek lub błędów w toku wyborów. Zgodnie z Regulaminem, Przewodniczący Zgromadzenia ma prawo uznać, że skoro wybory na Prezesa Zarządu Związku zostały już przeprowadzone i nie ma uzasadnionych wątpliwości co do jego wyników, a w jego toku nie doszło do oczywistych omyłek lub błędów, to ponowne przeprowadzanie wyborów stałoby w sprzeczności z §27 ust. 4-6 Statutu PZKol., a wniosek złożony w tym zakresie jest bezpodstawny. W konsekwencji, obowiązek dbania przez Prezydium Zgromadzenia o przestrzeganie Statutu i Regulaminu (§4 ust. 2 lit. a. Regulaminu) daje Przewodniczącemu Zgromadzenia uzasadnienie do podjęcia decyzji o odmowie poddania danego wniosku formalnego pod głosowanie delegatów, co z kolei mieści się w zakresie jego kompetencji zgodnie z §7 ust. 4 Regulaminu.

6. Czy w świetle powyższego, w sposób skuteczny i zgodny z przepisami dokonano wyboru Marka Leśniewskiego na Prezesa Zarządu Polskiego Związku Kolarskiego podczas Walnego Zgromadzenia Sprawozdawczo-Wyborczego Delegatów PZKol. w dniu 12 października 2024 roku?

W ocenie autora niniejszej opinii wybory na Prezesa Zarządu PZKol. odbyły się w sposób ważny, ze skutkiem w postaci wyboru na to stanowisko Marka Leśniewskiego. Wybory odbyły się bez zakłóceń. W sporządzonym i podpisanym przez dwóch członków Komisji Wyborczo-Skrutacyjnej protokole stwierdzono wynik wyborów 35:34 na korzyść pana Leśniewskiego. W protokole nie stwierdzono jakichkolwiek głosów nieważnych. Dwóch pozostałych członków Komisji nie podpisało protokołu z przeprowadzonego głosowania, ale też nie zgłosiło do niego pisemnych zastrzeżeń. Prezydium Zgromadzenia przejrzało karty wyborcze i nie miało wątpliwości co do tego, że zawierają one ważne głosy, a wynik głosowania stwierdzony w ww. protokole jest zgodny ze stanem rzeczywistym. Tym samym, w dniu 12 października 2024 roku skutecznie dokonano wyboru Marka Leśniewskiego na Prezesa Zarządu PZKol.

Jedynie Prezydium Zgromadzenia jest uprawnione do podejmowania decyzji w sprawach formalnych i proceduralnych dotyczących obrad Zgromadzenia. Prezydium jest uprawnione do podejmowania decyzji w sprawach formalnych oraz do rozstrzygania sporów związanych z przebiegiem Zgromadzenia. Nie ma podstaw prawnych lub faktycznych do zarządzenia powtórzenia wyborów lub do poddania tej kwestii pod głosowanie delegatów, szczególnie w sytuacji, gdy reasumpcji przeprowadzonego głosowania nie przewiduje zarówno Statut Związku, jak i Regulamin Zgromadzenia. Ponowne przeprowadzenie głosowania mogłoby skutkować jego nieważnością (sprzeczność ze Statutem Związku) oraz być skutecznie zaskarżane na drodze sądowej, a także kwestionowane przez organ sprawujący nadzór nad Związkiem, tj. Ministra Sportu.

Jan Łukowski
Adwokat